

6D011300 –Биология мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған Майматаева Асия Дүйсенгалиевнаның «Болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастыру әдістемесі» тақырыбында жазылған диссертациялық жұмысына ресми рецензенттің

ПІКІРІ

1. Зерттеу тақырыбының өзектілігі және оның жалпы ғылыми және жалпы мемлекеттік бағдарламаларымен байланысы

Бұғаңға таңда ақпараттар ағыны өсіп отырған жағдайында жоғары оқу орындарында бәсекеге қабілетті болашақ биолог мұғалімдерді даярлау мен оқытудың мақсаттары елеулі өзгеріске ұшырады. Өмірдің барлық саласында белсенді шығармашылық іс-әрекетке қабілетті, еркін тұлға тәрбиелеу - қазіргі қоғам алдындағы мақсат. Енді болашақ мамандардан аса көлемді ақпаратты игеру емес, оны нақты өмірде қолдана білу талап етіледі.

Болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастырудың негізгі бағыты – қазіргі қоғамның талабына сай, өз еркімен шешім қабылдай алатын, бәсекеге қабілетті, ақпараттық білімділігі мен қабілеттілігі, біліктілігінің талапқа сәйкес келуіне негізделеді. Тұлғаға бағытталған білім беруде болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастыруды оқыту үдерісінде жүзеге асыруда, оның өзінің іс-әрекетінің субъектісі болуына мүмкіндік туғызу қажет. Бұл өз кезегінде болашақ биолог мұғалімдердің ең алдымен өзін-өзі тәрбиелеу, өзін-өзі дамыту, өзіндік білімін жетілдіру, бақылау мен бағалау құзыреттілігін қалыптастыру нәтижесіне бағытталған өзіндік жұмыстың ретінде алынады.

Сондықтан да, білім берудің қазіргі жағдайы мен даму үдерісінде болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастыруда педагогикалық технологияларды кеңінен қолдана білу іскерліктерінің жоғары деңгейде болуы, олардың сапалы білім алуы, білікті маман ретіндегі кәсіби дайындығына қойылатын талаптар қатарына енеді.

Қазақстан Республикасы жоғары білім беру мемлекеттік стандартының тұжырымдамасында: жоғары оқу орындарын бітірушілердің дайындық деңгейіне қойылатын талаптар түрінде белгіленген қоғамның жаңа әлеуметтік тапсырыстары, өз кезегінде оқыту бағдарламаларын өзгертуді сонымен қатар, болашақ мұғалімдердің білім сапасын көтеріп, бұғаңға күнге сай кәсіптік дағыларды игеруге бағытталған оқытудың жаңа технологияларын енгізуі көздейді, – деп көрсетілген. Мұның өзі қазіргі болашақ биолог мұғалімдердің қоғамға бейімділігі бар, өзін-өзі дамытатын, инновациялық үдеріс негізінде ақпараттық құзыреттілігін қалыптастыруды міндептейді.

2. Диссертацияға қойылатын талап деңгейіндегі ғылыми жаңашылдығы

Зерттеу жұмысының мақсаты – болашақ биолог мұғалімдерді даярлауда ақпараттық құзыреттілігін қалыптастыруды теориялық түрғыдан негіздеу, әдістемесін жасау және оның тиімділігін эксперимент жүзінде дәлелдеуге арналған. Жұмыстың мақсатына сәйкес, зерттеу барысында диссиденттант төмендегідей ғылыми нәтижелерге қол жеткізген:

Бірінші нәтиже: болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастыруын зерттеуге байланысты шетелдік және отандық еңбектерге талдау жасау арқылы теориялық негіздеріне сарапау жасағаны.

Екінші нәтиже: болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастырудың құрылымдық - мазмұндық моделін құруы.

Үшінші нәтиже: болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастырудың әдістемесін ұсынғаны. Ғылыми – зерттеу жұмыстарының нәтижелері «Биологиялық білімді ақпараттандыру» элективті пәні, 1 курс 5B011300 – Биология мамандықтарының студенттеріне арналған «Омыртқасыздар зоологиясы» пәнінен электронды оқу құралы және 2 курсқа «Омыртқалылар зоологиясы» пәнінен электронды атлас орыс және қазақ тілдерінде оқу үдерісіне ендірілгені және «Омыртқасыздар зоологиясы» пәнінен оқу презентацияларын әзірлеу және қолдану бойынша әдістемелік нұсқаулық "Оқу презентациялары" атты веб-сайтта (<http://www.maimatayba.com/>) дайындалғандығы.

Төртінші нәтиже: ұсынылған әдістеменің тиімділігі педагогикалық эксперимент арқылы тексеріліп, дәлелденгені.

3. Ізденушінің диссертацияда тұжырымдалған әрбір ғылыми нәтижесінің, тұжырымдары мен қорытындыларының дербес жазылуы, дәйектілігі және ішкі бірлігі

Бірінші нәтижесінің негізделуі және шынайылық дәрежесі- диссидентттың болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін зерттеу нәтижесін қолданудың теориялық мәселелерін сарапауда нормативтік құжаттар мен ғылыми еңбектерге талдау жасай отырып негізделген және жеке ойын тұжырымдап, биологиялық білім берудегі мазмұны толықтырылып, өзіндік қорытынды жасай білгендігінде.

Екінші нәтижесінің негізделуі және шынайылық дәрежесі - зерттеу мәселесіне байланысты құрылған модель. Болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастырудың құрылымдық – мазмұндық моделін құруы биологиядың оқыту әдістеменің ерекшеліктерін анықтауға бағытталғандығында.

Үшінші нәтижесінің негізделуі және шынайылық дәрежесі - болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастырудың мазмұны анықталды және әдістемесі ұсынылып, «Биологиялық білімді ақпараттандыру» элективті пәні, 1 курс 5B011300 – Биология мамандықтарының студенттеріне арналған «Омыртқасыздар зоологиясы»

пәнінен электронды оқу құралы және 2 курсқа «Омыртқалылар зоологиясы» пәнінен электронды атлас орыс және қазақ тілдерінде оқу үдерісіне ендірілгендейгінде және «Омыртқасыздар зоологиясы» пәнінен оқу презентацияларын өзірлеу және қолдану бойынша әдістемелік нұсқаулық "Оқу презентациялары" атты веб-сайтта (<http://www.maimatayba.com/>) дайындалғандығында.

Төртінші нәтижесінің негізделуі және шынайылық дәрежесі - болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастыру әдістемесінің тиімділігі эксперимент жүзінде тексеріліп және нәтижелері қорғауға ұсынылуы зерттеу жұмысының тиімділігін көрсетеді.

Диссиденттың зерттеу жұмысында қол жеткізген нәтижелері ішкі бірлікпен сипатталады. Диссидент зерттеу міндеттерін қатаң логикалық бірізділікпен ашып көрсете білген.

4. Диссертацияда тұжырымдалған әрбір ғылыми нәтиженің академиялық адалдық принциптеріне сәйкестігі

-Бірінші нәтиженің жаңалық дәрежесі - болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін зерттеу нәтижелеріне қатысты жазылған еңбектерге жан-жақты талдаулар жасалып, болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастыру үшін үшін ғылыми – зерттеу нәтижелерін оқу үдерісінде қолданудың теориялық негіздері айқындалған.

-Екінші нәтиженің жаңалық дәрежесі - болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастырудың құрылымдық – мазмұндық моделін құруы биологияны оқыту әдістемесінің ерекшеліктерін анықтауға бағытталған. Болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастыру үшін құрылған моделдің – жүйелі білім алыш, тиімді шешім қабылдауға мүмкіндік беретіндігі.

-Үшінші нәтиженің жаңалық дәрежесі – зерттеу жұмысының мазмұнын анықтауда ізденуші болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастырудың мазмұнын анықтап және әдістемесін жасады, «Биологиялық білімді ақпараттандыру» элективті пәні, 1 курс 5B011300–Биология мамандықтарының студенттеріне арналған «Омыртқасыздар зоологиясы» пәнінен электронды оқу құралы және 2 курсқа «Омыртқалылар зоологиясы» пәнінен электронды атлас орыс және қазақ тілдерінде оқу үдерісіне ендірілгендейгі және «Омыртқасыздар зоологиясы» пәнінен оқу презентацияларын өзірлеу және қолдану бойынша әдістемелік нұсқаулық "Оқу презентациялары" атты веб-сайтта (<http://www.maimatayba.com/>) дайындалғандығы үшінші нәтиженің жаңалық дәрежесін аңғартады.

-Төртінші нәтиженің жаңалық дәрежесі – болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастыру әдістемесінің тиімділігі эксперимент жүзінде тексеріліп, дәлелденуі және нәтижелерінің қорғауға ұсынылуы қағидаларының дұрыстығын растайды.

5. Диссертациялық жұмыс нәтижелерінің практикалық құндылығы

Алынған әрбір ғылыми жаңалық биологиялық білім беру теориясы мен практикасының дамуына маңызды үлес қоса алатын тұтас педагогикалық жүйелілікті сактайты. Зерттеу жұмысында болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастыру ғылыми тұргыда негізделіп, оны қалыптастырудың қажеттілігінің көрсетілуі, болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастырудың құрылымдық - мазмұндық моделін ұсынуы, оқыту әдістемесі жасалып, қалыптастыру әдістемесінің тиімділігі эксперимент жүзінде тексерілгені және зерттеу нәтижелері бойынша «Биологиялық білімді ақпараттандыру» элективті пәннің қазақ және орыс тілдеріндегі бағдарламасы, оқу-әдістемелік кешені, әдістемелік оқу құралы дайындалған және 1 курс 5B011300 – Биология мамандықтарының студенттеріне арналған «Омыртқасыздар зоологиясы» пәнінен электронды оқу құралы және 2 курсқа «Омыртқалылар зоологиясы» пәнінен электронды атлас орыс және қазақ тілдерінде оқу үдерісіне ендірілгені. «Омыртқасыздар зоологиясы» пәнінен оқу презентацияларын әзірлеу және қолдану бойынша әдістемелік нұсқаулық "Оқу презентациялары" атты веб-сайтта (<http://www.maimatayba.com/>) дайындалған. Зерттеу нәтижелерін жоғары педагогикалық оқу орындарында болашақ биолог мұғалімдерді даярлауда, педагогтардың біліктілігін жетілдіру курсарында пайдалануға болады.

6. Диссертация бойынша кемшіліктер мен ұсыныстар

Жұмыстың жоғарыда аталып өткен оқу нәтижелерімен қоса, оның мазмұны мен рәсімделуіне байланысты төмендегідей ескертпелеріміз бар:

1. Диссиденттың зерттеу нәтижелері бойынша ұсынылған «Биологиялық білімді ақпараттандыру» элективті курсының практикалық сабактарының барысы толық көрсетілсе, жұмыстың мазмұны ашыла түсер еді.

2. Ақпараттық – коммуникациялық технологиялар арқылы болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастыру бойынша қазақстандық ғылыми еңбектер аз келтірілген.

3. Диссертацияда ұсынылған сұлбалық, сызбалық суреттер бір стильмен берілгенде диссертацияның техникалық рәсімделуінің деңгейі жақсара түсетін еді.

4. Диссертацияда орфографиялық, стилистикалық қателер кездеседі.

Бұл келтірілген ескертпелер диссертацияның ғылыми құндылығын төмендетпейді.

7. Диссертацияның «Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінде «6D011300 – Биология» мамандығы бойынша философия докторы (PhD), бейіні бойынша доктор дәрежелерін беру үшін диссертацияларды қорғау» талаптарына сәйкестігі

6D011300 – Биология мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған Майматеева Асия Даусенгалиевнаның

«Болашақ биолог мұғалімдердің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастыру әдістемесі» тақырыбында жазылған диссертациялық жұмысының ғылыми жаңалығы мен практикалық маңыздылығы дәйекті, өз бетімен орындалған, жан-жақты зерттелген қолданбалы мәні бар, аяқталған жұмыс деп есептеп, оның авторын «6D011300 – Биология» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайықты деп есептеймін.

Ресми рецензент,

Қазақ Үлттүк қыздар педагогикалық университетінің қауымдастырылған профессоры м.а., PhD

Калиева А.Н.

